

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. I. An primi parentes peccati sui veniam & æternam salutem consecuti fuerint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

peccato originali decedentes habere beatitudinem naturalem, in fruitione Dei ut ultimi finis naturalis consistentem; quod à D. Augustino sem. 14. de verbis Apostoli, ut dogma Pelagianum rejicitur, & à nobis fusè impugnabitur, in Tractatu de peccatis. Unde

Melius respondetur, quod homo in statu nature lapsæ, per originale peccatum non est avertens à Deo ut ultimo fine naturali, avertione positiva, sed duntaxat privativè illius conversionis ad talem finem, non quæ esset in statu nature puræ, sed quæ esset in statu justitiæ originalis: cum enim homo naturaliter consistet ex duplici appetitu opposito, nimirum rationali, inclinante ad bonum honestum & rationi consonum; & sensibili, ad bonum sensibile rationi contrarium pertrahente; non exigit ex sua natura applicari à Deo ad amorem boni honesti, vel boni sensibilibus determinatè & in particulari, nec per consequens ad dilectionem Dei, ut authoris nature, sed duntaxat ad amorem boni ut sic, & beatitudinis in communi, ex quo per discursum rationis, & electionem voluntatis, se movere possit ad querendam beatitudinem in particulari in bono honesto, vel in bono sensibili, in Deo vel in creatura, ut supra annotavimus: quare si fuisset conditus in statu nature puræ, in primo instanti usus rationis fuisset avertens à Deo, etiam auctore nature, non quidem avertione privativè & culpabili, sicut in statu nature lapsæ, sed pure negativè & inculpabili; caruisset enim conversione ad Deum ut naturæ auctorem, non propter aliquam culpam præcedentem, sed ob defectum naturalis conditionis. Unde hoc argumentum probat quidem minores esse vires hominis in natura lapsæ, quàm in natura integra, non tamen quàm in natura pura.

Obijciunt ultimò Adversarii cum Alvare disp. 5. de auxiliis: Homo in puris naturalibus conditus possit ex viribus propriis, & cum solo generali Dei concursu, Deum ut auctorem nature super omnia dilectione efficaci diligere; cum ad hoc naturali præcepto teneretur, & sine potentia non fieri obligatio: Sed homo in statu nature lapsæ actum dilectionis Dei efficacem & perfectum cum solis viribus naturalibus, & generali Dei concursu, elicere nequit, ut communiter docent nostri Thomistæ in Tractatu de gratia; & nos ibidem ostendimus: Ergo in statu nature lapsæ minores habet vires, quàm habuisset in statu nature puræ.

Respondet negando Majorem: nam ut dicemus in Tractatu de gratia, licet homo in puris naturalibus conditus, Deum ut auctorem nature possit efficaci dilectione super omnia diligere sine gratia, seu auxilio ordinis supernaturalis (quod status puræ nature excluderet) non tamen ex propriis viribus, & cum solo generali Dei concursu, sed ad hoc indigeret auxilio speciali ordinis naturalis, quod status puræ nature non excluderet, ut infra ostendimus: unde tale auxilium homini in puris naturalibus condito Deus offerret, quotiescumque præceptum dilectionis urgeret, hoc exigente suæ providentiæ suavitate, quæ nunquam impossibilia præcipit. Dices: Ut homo lapsus, existens in peccato mortali, efficaciter Deum nature Auctorem super omnia diligat, indiget non solum auxilio speciali ordinis naturalis, sed etiam auxilio supernaturali, & gratiâ habituali, ut docent nostri Thomistæ in Tractatu de gratia, & colligitur ex

Tom. II.

A S. Toma 1. 2. quæst. 109. artic. 3. ubi docet ad dilectionem Dei indigere hominem lapsum gratia sanante, quo nomine gratia habitualis intelligitur; ut constat ex artic. 4. sequentis: Ergo etiam in statu nature puræ homo indigeret auxilio speciali ordinis naturalis, ad actum efficacem dilectionis Dei elicendum nihilominus stat, illum in statu nature lapsæ minores habere vires, quàm habuisset in statu nature puræ.

Respondeo distinguendo Antecedens: indiget auxilio supernaturali, & gratiâ habituali, per modum principii elicentis, & dantis vires ad talem actum elicendum, nego Antecedens: per modum principii expedientis ab impedimento peccati, seu removens prohibens, nimirum avertionem à Deo ut ultimo fine, concedo Antecedens, & nego Consequentiam. Solutio patebit ex dicendis in Tractatu de gratia, ubi examinabitur, an etiam homo justus indigeat auxilio supernaturali ad talem dilectionem elicendam. Ibi etiam fusè agemus de necessitate gratiæ in homine lapsò ad bene operandum, & ostendemus quod si illa in statu innocentie & integritatis homini sano ad rectè operandum necessaria fuit, à fortiori in statu nature lapsæ, homo debilis & infirmus eâ indiget, juxta illud Ezechiel. 15. *Quid fiet de ligno vitis? etiam cum esset integrum, non erat aptum ad opus: quanto magis cum illud ignis devoraverit, & combusserit, nihil ex eo fiet operis.* Ubi quamvis historico sensu cives Hierosolymitanos intelligat Hieronymus, sensu tamen spirituali, intelligitur natura humana; ac si diceretur: Si natura humana, etiam integra, ex se non erat apta atque sufficiens suâ solâ virtute ad diligendum Deum, & rectè operandum, absque influxu vitis, sive auxilio gratiæ divinæ, quomodo illud agere potest, cum per peccatum corrupta & extenuata est?

57

Diff. 6.
art. 4.

DISPUTATIO V.

De statu nature reparata.

Hic est quartus nature humanae status, in quo nunc versamur, & in quo per Christi gratiam à peccato liberari, & salutem consequi possumus. Pauca autem de illo hic occurrunt dicenda, quia exacta illius explicatio ad Tractatum de gratia pertinet.

ARTICULUS PRIMUS.

An primi parentes peccati sui veniam & eternam salutem consecuti fuerint?

Ratio dubitandi sumitur ab exemplo Angelorum, quibus via concessa non est ad remissionem peccati obtinendam: idem enim judicandum videtur de hominibus in statu innocentie peccantibus: tum quia tantâ facilitate poterant cavere peccatum, ac Angeli: tum etiam quia non minoribus donis & beneficiis fuerant à Deo præventi. Unde olim Encratitæ dixerunt, Adamum non fuisse per penitentiam à peccato suo liberatum. Tatianus verò dixit Adam & Evam damnatos esse, ut referunt Augustinus hæresi 25. Epiphanius hæresi 46. Eusebius lib. 4. Historiæ cap. 25. & Alphonfus à Castro verbo Adam hæresi 1. Aliqui etiam ex Scripioribus Catholicis antiquis, qui librum Sapientiæ ut canonicum non

Yyy 3

acmit.

admittebant, rem hanc dubiam & incertam esse dixerunt, quia extra illum librum nihil de hac re in Scriptura sacra invenitur. Ita opinatus est Rupertus lib. 1. in Genesim cap. 30. & 31. Pro veræ & Catholicæ sententiæ declaratione.

2 Dico primò, Adamum per penitentiam peccati sui veniam fuisse consecutum, & in gratiam Dei restitutum.

Probatur conclusio ex Scriptura: dicitur enim Sapient. 10. *Hec (id est sapientia) illum qui primus formatus est à Deo Patre orbis terrarum: cum solus esset creatus, custodivit & eduxit illum à delicto suo: id est à peccato suo illum liberavit, & in gratiam restituit, non enim aliter homo à peccato educitur. Unde licet ex hoc loco non colligatur evidenter Adamum esse beatum, bene tamen illum à primo peccato fuisse justificatum; cumque Tridentinum sess. 4. definierit librum Sapientiæ esse canonicum, de fide certum est, Adamum suæ primæ transgressionis veniam fuisse consecutum. Quod etiam colligitur ex Apostolo 1. ad Corinth. 15. dicente: *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur.* Ex quo infert Irenæus infra citandus, quod si filii Adæ per Christum liberantur, multò magis ipse Adam liberatus fuit. Nam cum Christus venerit ad expugnandum demonem, & quos tenebat captivos, Adamum scilicet, & filios suos, redimendos, injustum videretur, filios Adæ, & non parentem ipsum à captivitate liberare.*

3 Accedit suffragium SS. Patrum, qui id unanimi fere consensu affirmant: Irenæus enim lib. 3. cap. 37. ait quod Adamus transgressionis fecit penitentiam: penitentibus autem largitur benignitatem suam Deus. Et hanc penitentiam dicit ostendisse Adamum, sciendo sibi cincturum ex foliis ficus, quæ carnè possent affligere. Asserit etiam ibidem, eos qui contradicunt saluti Adæ, consequenter dicere, non invenisse Christum ovem perditam. Tertullianus vero lib. 1. contra Marcionem cap. 25. ait Deum non maledixisse Adam nec Evam, ut restitutionis candidatos, in confessione revelatos. Gregorius lib. 6. Epist. 31. alias cap. 195. dicit quod Adam per penitentiam ad vitam rediit. Augustinus demum, Epiphanius, & alii, erroris damnant Encratitas id negantes, ut videre est apud Alphonsum à Castro supra citatum.

Indicia vero seu conjectura hujus veritatis tres assignari possunt, una ex parte Dei, alia ex parte Christi, & tertia ex parte ipsius Adam, quas refert Suarez lib. 4. de amissione status innocentia cap. 9. Deus enim post lapsum benignissime tractavit Adamum, & magnam ejus curam gessit, illum ad penitentiam provocando, corrigendo, & leviter puniendo, ut eleganter expedit Chrysostomus homil. 7. ad populum sub finem. Verisimile etiam est, Adamum post peccatum expressam fidem Christi Redemptoris habuisse, ac in eo sperasse. Ille demum post peccatum magnam in se mutationem expertus est, vidit enim se donis & privilegiis justitiæ originalis, Paradisi terrestri habitacione, Angelorum consortio & familiaritate, aliisque innumeriis gaudiis & privilegiis, quibus in felicissimo innocentia statu fruebatur, privatum esse: quæ vehementer illum ad penitentiam provocarunt, ut unusquisque facile considerare potest.

4 Addit Pererius lib. 6. in Genesim, ad illa verba: *Fecit quoque Dominus Deus Adæ & uxori ejus tunicas pelliceas, & induit eos, Deum eo vestitu indicare voluisse, quemadmodum Adamus, & qui-*

vis peccatorum, nuditatem animæ suæ, ob frigiditatem peccati obtegere deberet. Etenim polles mortuorum animalium figurabant virtutem penitentia, per quam moriendum est peccatis, omnesque carnales & terrena cupiditates, spiritus vigore perdomanda ac mortificanda sunt. Sola enim penitentia rite peracta, idoneum esse potest peccatorum integumentum, de quo licet intelligere illud quod dixit David: *Beati quorum remisse sunt iniquitates, & quorum relictæ sunt peccata.*

Ad rationem verò dubiandi initio adductam, quare scilicet Deus homini peccanti locum penitentia concessit, non verò Angelo, respondet Gregorius magnus lib. 4. Moral. cap. 9. his verbis: *Duas ad intelligendum creaturæ Deus fecerat, angelicam videlicet & humanam: utramque verò superbia percussit, sed una regnum carnis habuit, altera nihil infirmum de carne gessit: miserus ergo Creator, illam ad se debuit reducere quam in peccatione culpe ex infirmitate aliquid consistat habuisse, & ea amplius debuit apostatam Angelum repellere, quam cum à persistendi fortitudine corruit, nihil infirmum ex carne gessit.*

Dico secundò, Adamum salutem aeternam consecutum esse.

Colligitur ex Scriptura Sapient. 9. ubi sic dicitur: *Per sapientiam sancti sunt quicumque placuerunt tibi Domine à principio.* Quorum primus Adam numeratur versu sequenti, his verbis: *Hic illum qui primus formatus est à Deo &c.* Non solet autem Scriptura ita loqui de mortuis in peccato mortali, & damnatis, dicereque illos placuisse Deo.

Favent etiam SS. Patres: Augustinus enim lib. 2. de peccatorum meritis cap. 34. de primis hominibus ait: *Post peccatum iuste vivendo, merito creduntur per Domini sanguinem ab extremo supplicio liberati.* Hilarius in Psal. 119. *Adam (inquit) venia reservatus, & glorificatus in Christo est.* Hieronymus in cap. 1. Epistolæ ad Ephesios: *Adam à Paradiso ejectus, per Salvatorem revocandus erat.* Nazianzenus Orat. 31. de Adæ & Evæ ait: *Utrumque serpens decepit, utrumque Christus passione salute donavit.* Athanasius serm. de passione alterit resurgente Salvatore, cum eo & ipsum Adamum resurrexisse. Idem docet Leo IX. in cap. Hi duo de confessor. dist. 1. Epiphanius item hæreth. 46. docet non sine mysterio Adamum sepultum fuisse in monte Calvaria, quia nimirum Adam efficaciam sanguinis Christi primus experturus erat, Demum Augustinus Epist. 92. ad Evodium ait, Ecclesiam fere totam consentire, Christum, cum ad inferos descendit, inde Adamum liberasse.

Quod diximus de justificatione & glorificatione Adami, eadem fere certitudine de Evæ sentiendum est, nam licet Scriptura Sapient. 9. & 10. de solo Adæ mentionem faciat, aliqui tamen ex Patribus supra citatis, de utroque loquuntur. Ratio etiam suffragatur: Decuit enim Christum eripere de manu hostis illam singularem personam quam dæmon decepit, & per quam virum etiam superavit: si enim adhuc serpenti subiecta esset, res successisset juxta repentis nequitiam, & non juxta voluntatem Dei, sic Deus esset quodammodo à serpente victus. Unde Hugo Victorinus verba illa Dei ad serpentem: *Inimicitias ponam inter te & mulierem, ipsa conteret caput tuum,* exponens, ex illis colligit, Evam rediisse in Dei amicitiam, & dæmonem tandem vicisse.